

College van burgemeester en wethouders
Gemeente Dronten
Postbus 100
8250 AC DRONTEN

Onderwerp: Gevraagd advies eerste deel concept strategisch beleidskader Sociaal
 Domein 2025-2028 gemeente Dronten
Datum: 28 juni 2024
Uw kenmerk: -
Ons kenmerk: 2406lf01

Geacht college,

De ASD is gevraagd het college advies te geven op het eerste concept strategisch beleidskader Sociaal Domein 2025-2028 gemeente Dronten (het concept) met daarin de kaders, maatschappelijke effecten en hoofdlijnen voor toekomstig beleid. De adviesraad is vroegtijdig en nauw betrokken geweest bij de ontwikkeling van het nieuw beleid Sociaal Domein, zoals dat met brede inbreng vanuit inwoners van de gemeente Dronten, met betrokken partners en met het Dronter Toekomstberaad is ingestoken.

De ASD spreekt haar waardering uit voor het feit dat deze brede inbreng heeft plaatsgevonden. Iedereen heeft de kans gekregen om hier een standpunt in te brengen.

In aanloop naar dit concept heeft de ASD met interesse de bijeenkomsten gevolgd die hieraan vooraf zijn gegaan en heeft zij zich breed laten informeren.

Het college heeft steeds benadrukt dat het toekomstige beleid dat voortvloeit uit dit beleidskader een adaptief proces zal zijn. Niet alleen omdat dit automatisch voortvloeit uit het feit dat de inwoner centraal staat en het beleid daaromheen wordt vormgegeven, maar ook omdat het een nieuwe manier van werken betreft die mee kan bewegen met ontwikkelingen in de samenleving.

Dit maakt tegelijkertijd dat het advies van de ASD ook vraagt om ruimte als er binnen de beleidsperiode belangrijke wijzigingen zijn. De ASD is dan ook blij met de toezegging van het college en betrokken beleidsmedewerkers dat deze ruimte er zal zijn en dat er in overleg gezocht zal worden naar een invulling. Dit advies moet gezien worden als een voorlopig advies op het concept strategisch beleidskader Sociaal Domein 2025-2028, omdat dit concept een eerste opzet is, wat nog niet is vastgesteld door het college van de gemeente Dronten.

Ruimte

Het creëren van ruimte is volgens de ASD cruciaal als het gaat om financiën (discretionair) en handelingsbevoegdheid (naast de hardheidsclausule) richting inwoners die een hulpvraag neerleggen bij de gemeente.

Als er vooraf goede afspraken zijn gemaakt over vrije marges, geeft dat mogelijkheden om maatwerk te leveren, gericht op de meest gunstige oplossing voor de lange termijn. Bewaak daarbij vooral de verhouding tussen uitgaven die gedaan worden ten behoeve van iets of iemand, ten opzichte van de kosten voor de gemeente om die uitgaven te doen. Dit naar aanleiding van pagina 12 waar gesteld wordt dat financiële ontwikkelingen vragen om zuinig gedrag.

Financiën

Wat het financiële deel betreft roept het concept vragen op, omdat het financieel kader (pagina 29) sterk afwijkt van de begroting zoals deze op 5 juni 2024 is gepresenteerd aan de gemeenteraad. De ASD vraagt het college om hier duidelijkheid in te scheppen. Met name bij het onderdeel bestaanszekerheid is in de tabel een forse bezuiniging waarneembaar.

Ook de cijfers die genoemd zijn op pagina 8 stroken niet met het financieel kader. Er is geen onderbouwing van de cijfers en dus valt niet op te maken of er in de korting die in 2025 wordt toegepast, rekening is gehouden met bijvoorbeeld inflatie. Het concept kader betreft de periode 2025-2028, het financiële kader beperkt zich tot 2024 en 2025. De verhouding tot de gerealiseerde cijfers uit 2023 blijkt niet uit het financieel kader. Dit alles maakt het moeilijk om een goed beeld te krijgen.

De ASD acht het zinvol om financiële gevolgen van gewenst beleid in beeld te brengen om het zo meer inzichtelijk en tastbaar te maken.

Voor zover al bekend is wat verwachte of voorziene gevolgen van (bezuinigings)maatregelen vanuit het Rijk zullen zijn adviseren wij om deze in de financiële kaders op te nemen, alsmede andere voorziene scenario's.

In het concept valt te lezen dat financiën niet de basis vormen, maar het concept wekt de indruk dat de financiën toch leidend zijn en dat er ingezet wordt op de samenleving om taken over te nemen om een noodzakelijke bezuiniging op te vangen. In de besprekingen over dit plan met stakeholders heeft de gemeente niet gecommuniceerd dat het uiteindelijke doel ook het realiseren van een forse bezuiniging is. Indien zij dit wel had gedaan had dit wellicht andere informatie opgeleverd. Hiermee is een kans gemist om draagvlak voor deze bezuinigingen te creëren.

Duidelijkheid

Het abstractieniveau van het concept is erg hoog en er zijn weinig zaken die het onderscheidend en Dronten-specifiek maken.

De Koepel voor adviesraden stelt, dat bij vormen van zogenaamde ontschotte financiering, een fundament van vertrouwen nodig is, omdat verschillende partijen samen echt iets nieuws uitproberen en het onbekende aangaan. Om diezelfde reden is het belangrijk om duidelijke doelen en kaders vast te stellen voor de samenwerking. Het moet voor de uitvoering helder zijn wat de werkwijze wél en níet inhoudt.

De indicatoren zijn kwantitatief ingesteld terwijl er kwalitatieve doelen worden nagestreefd. Er worden doelen en indicatoren benoemd, terwijl de gemeente wil meten op effecten. De beoogde effecten zouden duidelijker moeten worden omschreven ook in kwalitatieve termen, alleen dan kunnen goede meetinstrumenten worden ontwikkeld. De doelen zijn weinig tastbaar en we missen in het concept een nulmeting van waaruit ambities worden gesteld.

Omdat het gat tussen de gestelde doelen en de realisatie van het effect groot is, is het moeilijk om goede indicatoren te stellen. Het is goed dat er een lijn wordt uitgezet, maar het gevaar van te ver vooruitblikken, met een visie op 2050, zonder tussenstappen te benoemen voor de korte termijn, kan afleiden van wat er nu en in de nabije toekomst speelt. Ambities tot 2050 en een begroting voor 2 jaar liggen bovendien ver uit elkaar.

De monitoring van gestelde doelen is niet omschreven in stappen of een tijdspad. Er wordt geen aandacht besteed aan hetgeen er niet goed ging of voor verbetering vatbaar is. Deze onderdelen missen we als ASD en zien we graag opgenomen in het concept, net als aandacht voor risicomanagement.

Zorgen

In hoofdstuk 3 van het concept blikt het college terug op de themaplannen die de grondslag vormen van het huidige beleid. In de snelheid waarmee er nu gehandeld wordt om het nieuwe beleid vorm te geven, maar ook in de informatie vanuit het college, waarop door betrokkenen beslissingen genomen moeten worden, zien wij een kans op herhaling van problemen op het onderdeel sturingsinformatie voor de gemeenteraad. Dit baart ons ernstige zorgen. In de inleiding wordt bovendien niet aangegeven wat de leerpunten vanuit de evaluatie themaplannen zijn waar dit nieuwe beleid een antwoord op moet geven.

In dit concept zou meer kunnen worden nagedacht wat het creëren van ruimte betekent voor de gemeentelijke organisatie. Indien dit goed geïmplementeerd wordt heeft dit enorme gevolgen voor de gemeentelijke organisatie. Wat ons zorgen baart is het feit dat de omslag die het college voor ogen heeft grotendeels afhankelijk is van de interne mogelijkheden als het gaat om de digitale systemen en medewerkers. Voor zover ons bekend werken de systemen tussen de domeinen op dit moment deels gescheiden en zijn wijzigingen niet eenvoudig te realiseren.

De gemeente heeft in het verleden aangegeven dat AVG-regels (Algemene Verordening Gegevensbescherming) en wetgeving de interactie tussen de verschillende domeinen kan bemoeilijken. Daarvoor zijn er door de gemeente een aantal regisseurs aangesteld. In de pers lezen we dat er een personeelsstop is aangekondigd. In deze nota wordt niet ingegaan op de organisatorisch kant terwijl dit volgens ons een kritische succesfactor is. Wij hopen van harte dat de organisatie deze omslag aankan.

Definitie

De ASD adviseert om gebruikte termen in het concept duidelijk te definiëren. Nu worden de termen wijk, (eigen) buurt, kern en dichtbij door elkaar gebruikt zonder goede afbakening en dat schept verwarring.

De ASD spreekt haar voorkeur uit voor het gebruik van een buurtindeling zoals die eerder door de gemeente gehanteerd werd in de Lemon meting (leefbaarheidsonderzoek). Dat maakt het mogelijk om de informatie vanuit het verleden op buurtniveau goed te kunnen vergelijken, om zo trends en ontwikkelingen duidelijk in beeld te hebben. Wellicht is deze informatie ook goed bruikbaar voor een nulmeting.

We vinden het belangrijk om een onderscheid te maken tussen buitengebied Dronten (tabel pagina 11) en Ketelhaven en de pekken voor permanente bewoning langs de randmeren.

Vrijwilligers

Op pagina 14 staat dat er ongelijk geïnvesteerd zal worden voor gelijke kansen. Dat maakt het lastig te controleren wat de gevolgen zullen zijn voor de bestaande hulp. De ASD hoopt dat er bij de inzet op vrijwilligers/mantelzorgers, als het gaat om zorg, voldoende is nagedacht over het evenwicht tussen professionals en vrijwilligers. Het moet duidelijk zijn welke taken de gemeente geschikt acht om over te laten aan vrijwilligers, maar vooral welke taken niet. Daar moet een grens getrokken kunnen worden. Hopelijk is de gemeente zich ervan bewust dat veel mantelzorgers nu al overbelast zijn, het verschuiven van werkzaamheden naar hen is dan geen oplossing, verminderen van bureaucratie wellicht wel. Er zijn taken die niet belegd kunnen worden bij vrijwilligers. De ASD vindt zorg voor basisvoorzieningen (pagina 14) geen taak voor vrijwilligers, omdat continuïteit daarmee onder druk kan komen te staan.

Eigen regie

Het concept schept soms een beeld van een maakbare samenleving, maar het is van belang te onderkennen dat niet iedereen "beter" kan worden (in geval van een chronische of progressieve ziekte), dat er nu eenmaal een groep inwoners onder de Participatiewet (pagina 17) valt die nooit (volledig) naar betaald werk toe geleid kan worden en dat niet iedereen in staat is de "eigen regie" (pagina 7) (het vermogen om je eigen leven en noodzakelijke ondersteuning te regelen en het praktische vermogen om jezelf te redden in lichamelijk, sociaal en psychisch opzicht) te voeren. De gemeente heeft deze kennis in eigen huis.

De ondersteuning voor deze kwetsbare groepen inwoners verdient aandacht in het concept.

Ontmoeting

De ASD signaleert dat het niet altijd makkelijk is om de inwoners te bereiken die de gemeente wil bereiken. De gemeente spreekt over vindplaatsen (pagina 25) die daaraan bij kunnen dragen.

De ASD is verheugd te lezen dat de gemeente wil investeren en bestaande voorzieningen wil versterken, nieuwe realiseren en werken aan 'normalisering'. Wij hopen dat de gemeente bij de realisatie van ontmoetingscentra niet al te veel in hokjes zal denken als doelgroep, leeftijd, locatie of organisatie, maar vooral in mogelijkheden voor gebruikers om elkaar te versterken op allerlei vlakken. Wij onderschrijven het belang van de preventieve functie.

Ervaringsdeskundigen

De gemeente geeft aan dat zij inwoners en hun initiatieven, vrijwilligers en mantelzorgers nadrukkelijker en vaker willen vragen naar hun wensen en deze als startpunt wil nemen voor de uitvoering van beleid. Ook wil de gemeente meer in dialoog gaan met inwoners, ervaringsdeskundigen en cliëntvertegenwoordigers voor het verbeteren van de uitvoeringspraktijk. Wij hopen van harte dat dit opvolging krijgt en zien uit naar de plannen.

Wij geven graag mee dat wij mede belang hechten aan kleine verenigingen als plek voor ontmoeting en invulling van cultuur. Daarmee kan een breed scala geboden worden aan alle inwoners. Wij geven ter overweging mee om de basissubsidie voor dergelijke initiatieven te herstellen.

Practice what you preach

Wij ondersteunen in algemene zin de gedachtegang van het college dat het omzien van inwoners naar elkaar de standaard moet zijn.

Wij verwachten dat de gemeente zelf ook actief gaat investeren om de eigen medewerkers naar de Dronter samenleving te bewegen, om zo zelf te zien en te ervaren wat er speelt, vanuit eigen contacten. Niet alleen van achter het "eigen loket" of binnen de werktijden.

Aandachtspunten in de bijlage

Hierboven hebben wij veel zaken willen vangen in algemene zin. Voorts zijn er een aantal zaken die ons opvallen of waarvoor wij aandacht vragen ter verduidelijking. Dit kan ook van toepassing zijn richting de uitwerking van het beleid, omdat het nu nog een strategisch kader betreft. In dat geval is het slechts een aandachtspunt. Deze zaken zijn per pagina opgenomen in de bijlage.

Wij hebben geprobeerd mee te bewegen met het college om op de kortst mogelijke termijn ons advies op te stellen en zo bij te dragen aan een spoedig verloop van het proces. Dit concept verdient het om uitgebreid en met aandacht behandeld te worden en dat is wat wij getracht hebben te doen.

De (openbare) informatie die u ons tijdens de procedure heeft toegestuurd, heeft ervoor gezorgd dat we ons goed hebben kunnen inlezen en voorbereiden.

Wij gaan er dan ook vanuit dat u onze adviezen en opmerkingen wil meenemen richting de gemeenteraad. Tot die tijd zullen we dit advies op uw verzoek niet publiceren zoals gebruikelijk.

Met vriendelijke groet,
namens het bestuur van de ASD Dronten,

Lia Flipse, ambtelijk secretaris ASD Dronten

**Bijlage bij gevraagd advies concept strategisch beleidskader Sociaal Domein
2025-2028 gemeente Dronten:**

Pagina:

- 5 Consumptie en inkomen
Consumptiemogelijkheden van mensen worden ook bepaald door uitgaven. Uitgaven die niet voorzien zijn zoals een tochtig huis of behoefte aan meer warmte in huis vanwege ziekte.
- Onderwijs en opleiding
Liever “breed” opgeleid, want wat is “goed” opgeleid?
- 8 De cijfers wijken af van blad 29.
- 9 “% kinderen dat opgroeit in een gezin met geldzorgen” – als dit de indicator is, moet duidelijk zijn of je oordeelt op basis van kinderen of van huishoudens/gezinnen. Dat maakt veel uit voor het resultaat in geval een gezin veel kinderen heeft.
- 10 Samenleving, onder de kernen ook Ketelhaven als buurtschap noemen?
In de tabel:
Het woord “grijze druk” zet de leeftijdsgroep als negatief weg, er wordt bijvoorbeeld ook niet gesproken over groene druk. Taal doet er toe.
- Aantal inwoners per leeftijdsgroep: de categorie 20-64 is wel heel erg breed.
Indien een beeld van de zorgvraag bij ouderen wil worden verkregen, kan de groep 65+ beter worden gesplitst in bijv. 65-80 en 80+.
- 11 In de tabel is ook het totaal weergegeven als een kleur, dat maakt dat de aantallen niet kloppen, deze zijn nu dubbel geteld.
- 12 Meedoen
“snel zelf verder kan” - wat verandert er in procedures rondom hulpvragen voor wat betreft de aanvraagtijd en wat is snel?
- “kijken wat nodig is om iemand weer zo veel mogelijk zelfredzaam te laten zijn” – wordt daarbij ook in ogenschouw genomen dat (lokale) kleine aanbieders vaak meer creatief aanbod kunnen bieden en sneller kunnen schakelen. Dit betekent niet alles ophangen aan grote aanbieders die via (Europese) aanbestedingen worden geselecteerd of hoofdaanbieders.
- “Mocht tijdens het eerste” – liever wijzigen in “mocht gedurende het contact”, omdat inwoners niet altijd meteen in een eerste contact met de uiteindelijke vraag komen.
- 13 Vangnet
“...werken we aan...” is er een tijdspad?
- 14 “...moet weer normaal worden...” vriendelijker is “...moet de standaard zijn...”
Voor een grote groep mensen is het al normaal.

Pagina”

14 “De regie op de inzet van ondersteuning ligt bij de inwoner” dit vraagt om verduidelijking, want dit suggereert dat de inwoner niet alleen bepaalt wie er komt, maar ook wat er komt.

17 Participatiewet
Eerste artikel, bekend is dat de groep die al langer onder de Participatiewet valt grotendeels niet meer toe te leiden is naar betaald werk (werk met loonwaarde). Zie hiervoor ook de kamerbrief van minister Schouten eind 2023 waaruit blijkt dat een grote groep afhankelijk blijft van sociaal ontwikkelbedrijven. Blijvend investeren in het sociaal ontwikkelbedrijf is nodig.

“Armoede start altijd met gebrek aan geld.” - Wij zien een probleem (relatiebreuk, ontslag, verslaving) als de oorzaak van het gemis aan inkomsten of gelden. Daaruit volgt vaak armoede. Vroegsignalering blijft dus van groot belang.

18 Huiselijk geweld en kindermishandeling: “...en mensen met een licht verstandelijke beperking...” waarom specifiek deze laatste categorie hier benoemen? het zou moeten gaan over een groep van kwetsbare mensen, waar inwoners met een licht verstandelijke beperking onderdeel van zijn, zoals ook mensen met ggz-problematiek. Ook wel mensen met een psychische lastigheid genoemd.

20 In het bolletje “onderwijsachterstanden” is het landelijke cijfer weggefallen.

21 “De ondersteuning en hulp is van goede kwaliteit, past bij de meest urgente vraag en kan op tijd geleverd worden” – het begrip “op tijd” graag meer concreet maken.

22 “Volwassenen en ouderen krijgen steun, passend bij hun specifieke behoeften” – ouderen zijn ook volwassenen, het is niet duidelijk waarom dit zo omschreven staat.

“We ondersteunen mensen met een lichtverstandelijke beperking en bieden structurele hulp aan mensen met een chronische ziekte of beperking.” – net als op pagina 18 wordt ook hier de categorie inwoners met een licht verstandelijke beperking apart benoemd, het is niet duidelijk waarom dat zo is.

“Aanvullende hulp alleen als het echt nodig is...” – Graag “alleen als het echt nodig is” meer concreet maken. Het is ook niet duidelijk door wie dit bepaald wordt?

“De lokale teams zullen niet alleen de toegang tot jeugdhulp bieden maar zelf ook ondersteuning bieden.” – wij vragen daarbij aandacht voor bevoegdheden en kennis.

Laaggeletterdheid

Taalgebruik geënt op de doelgroep is van groot belang om de weg naar de gemeente te kunnen vinden. Daarmee is niet automatisch de doelgroep het probleem maar veelal de organisatie die communiceert in te moeilijke termen.

- 23 “% inburgeringsplichtigen dat na 18 maanden is geïntegreerd” – wat ziet de gemeente als de standaard norm voor integratie? 18 maanden lijkt erg kort.
- 24 De definitie van eenzaamheid is minder dan een keer in de week contact dat is wel erg weinig.
- 25 “We voegen toe waar nodig...” – graag “waar nodig” meer concreet maken.
- “...dak- en thuislozen..” – liever formuleren als mensen die dak- en thuisloos zijn. Net zoals dat gebeurt bij mensen met een lichtverstandelijke beperking op pagina 18. Taal doet er toe, het gaat om mensen, niet om de ziekte, beperking of staat.
- 26 De inzet is vooral gericht op preventieve activiteiten voor kinderen, volwassenen en ouderen.” – dit zou moeten zijn “alle inwoners”. Wat is de reden dat jeugd hier niet in wordt meegenomen?

Dit zijn voorbeelden van indicatoren die vragen om meer uitleg over wat de gemeente daar precies onder verstaat.

“% inwoners dat vrijwilligerswerk doet.”

“% inwoners dat actief is geweest om de buurt te verbeteren.”

Niet iedereen noemt zichzelf vrijwilliger of werkt voor een vrijwilligersorganisatie, maar verricht soortgelijke taken of doet in de uitvoering niet onder voor een vrijwilliger. De buurt verbeteren kan te maken hebben met hulp verlenen aan inwoners, maar ook met het aanzicht of de inrichting. Wat en in welke hoeveelheden wil de gemeente meten?

